

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben hásho hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, május 23.

Ujabb bejelentések.

Hasztalan volt Gajári Ödönnek ékes és mindenekelőtt meglepő felszólalása, a melyben, néhány nappal elkésve ugyan, de mégis lovagias módon védelmére kelt egyik legnagyobb politikai ellenelének, Ugron Gábornak, hasztalan volt ez a sokak előtt érthetetlen beszéd, — amitől Gajáriék félték, bekövetkezett, a bejelentések árja megindult. Nem Ugron pártja indította meg, nem is a néppárt, hanem a parlamenten kívül álló polgárok léptek sorompóba, állítólag a szocialista izgatók unszolására. Eleinte egyenként szállingóztak a bejelentések, de mindennapra jutott azért egy-kettő; aztán tömegesen indult meg, — egyik »polgártárs« egy-maga 22 bejelentést tett s derék követőre akad a tegnapi »polgártárs«-ban, aki 18 inkompatibilis honatyát jelentett be a házelnöknek.

E tömeges bejelentések ügyével még nem foglalkozott az összeférhetlenségi bizottság, mely különben is arról nevezetes, hogy éveken keresztül sem szokott üléseket tartani, az Ugron elleni újabb bejelentésekkel is még csak június 7-én szándékozik végezni, ha ugyan határozatképes számban össze tud ülni.

Annyi azonban kiszivárgott már is, hogy a »polgártársak«-nak a liberális honatyák ellen intézett bejelentéseivel szemben más eljárást szándékozik kö-

vetni, mint idáig Ugron ellen követett. Eddig u. i. a bejelentő feleket is meghívta a bizottság a tárgyalásokra, akiknek ott jogukban állott észrevételeiket megtenni. Ezután azonban csak azon bejelentők kapnak meghívást az ülésekre, akik tagjai a t. Háznak.

Ezzel a szocialisták egyik szép reményüktől estek el. Őket u. i. nem annyira az igazság keresése bírta a bejelentések megtételére, mint inkább az a körülmény, hogy addig is, míg pártjuk bejuthat a törvényhozás csarnokába, — ami előreláthatólag nem egyhamar fog bekövetkezni — ilyen módon juthassanak a parlament színe elé.

De ha azt hiszik a bejelentő »polgártársak«, hogy feljelentéseikkel hozzájárulnak valamennyire ahhoz, hogy a parlament megtisztíttassék az inkompatibilis elemektől, — ebben is csalódnak fognak. Ugron Gáborral ugyan elég szigorúan járt el a bizottság s — ez képezi reménységét a bejelentőknek is, — de bajosan hisszük, hogy ezt a szigorú mértéket másokkal szemben is alkalmazzák, mert akkor bizony nem egyre ki kellene mondani az inkompatibilitást.

Ez a parlament különben — maga a liberális sajtó hirdeti ezt a véleményt — p. az ultraliberális s kormánykörökben benfentes Politikai Hetiszemle egyik legutóbbi száma, — nem is illetékes az inkompatibilitásnak kimondására. A Bánffy-féle választásokból kikerült parlament maga is — inkompatibilis. Annak idejében nem kisebb ember, mint Apponyi

Albert gróf a trónbeszédre adandó felirati javaslatában mondotta azt ki először s meg is indokolta elragadó ékesszólásának legerősebb argumentumaival.

Talán közeleg már az idő, hogy a nemzet abban a helyzetben lesz, hogy maga mondhat véleményt, reménylünk szabad véleményt, az inkompatibilisek felett. Hiszen a fővárosban, még pedig a Lipótvárosban, annyira biztosra veszik a választásoknak az őszre történendő kiírását, hogy már a pártirodákat is szervezik.

De ha esetleg későbbre marad is a választás, addig csak türelemmel vár a nemzet, ha — akkorára keresztül viszik, amit parlamentünk jelesei régóta sürgetnek s ami a pártközi tanácskozásoknak is tárgyát képezte, az inkompatibilitási törvény revízióját, de olyan értelemben, hogy ez által igazán lehetetlenné legyen téve a képviselői méltóságnak hozzá nem illő üzérkedésre való felhasználása.

De ehhez nem elég az összeférhetlenségi törvény revíziója akárhogy revideáljuk vagy akár milyen szigorúan alkalmazzák. Más orvosszereket kell itt kitalálni. Szigorítani kell a kereskedelmi törvényben az igazgatók vagyoni és erkölcsi felelősségét. Ezeket az állásokat kvalifikációhoz és megfelelő vagyoni érdekelttséghez kell kötni. A társadalomban és különösen az üzleti világban pedig hatalmas reakciónak kell feltámadni azok ellen, akik pénzért árulják nevüket és befolyásukat.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tavaszi hullámok.

Írta: Deér.

A fiatal Szentimrey grófnak öt esztendő után eszébe jutott, hogy hazája megy őseinek birtokára, Szentimrére. Talán maga sem tudta, mit akar otthon, talán csak valami pillanatnyi szeszély ragadta magával az alig harmincéves férfit, — elég az hozzá, hogy egy szép, nap-sugaras tavaszi reggel csak beállított Szentimrére. Semmi előzetes értesítést nem küldött, — mert nem akarta, hogy tán valami mondva-csinált lelkesedéssel, hivatalos ünneplő szózatokkal fogadják. A vasuti állomásról gyalog indult közeli birtokára.

Útja a réten vitt keresztül. A fakadó tavasz már bontogatni kezdte virágotszóró szirmait s a frissen fakadó virágok üde illata valami csendes, jóleső mámorba ringatta a gróf lelkét. Szinte örült, hogy a főváros zajos, idegölő élete után újra itt lehet a szabad természetben és élvezheti a fiatal tavasz mámorító illatát, a falusi csendélet éltető nyugalalmát. A gróf nem is vette észre, hogy már hazaért. Csak akkor tért magához, mikor öreg tisztartója állt előtte.

— Mily váratlan szerencse! — szólt az öreg Darvas, — hogy méltóságodatt itt üdvözölhetem. Egész váratlanul ért e látogatás s

mondhatom, hogy éppen nem számítottunk gróf ur látogatására.

— Nem tesz semmit, — szólt mosolyogva Szentimrey, — azért nem irtam, mert nem akartam, hogy valami fölfordulást csináljanak miattam. Tudom, hogy Darvas bácsi ugyis rendben tart mindent s nekem férfi létemre nem sok teketóriára van szükségem. Hozzasson rendbe egy-két szobát, — a podgyászomért küldjön ki az állomásra s aztán rendben vagyunk. Addig én itt maradok a parkban.

Ezzel köszönt tisztartójának, ki sietve indult a kastélynak, hogy intézkedhessen.

Szentimrey hosszasan nézett öreg tisztartója után. Szerette az öreg urat, ki még atyjától maradt rá s kinek páratlan becsületességének köszönhette a gróf, hogy szép birtoka olyan rendben van s olyan szép jövedelmet hoz.

— Szegény öreg te, — sóhajtott a gróf — s aztán megindult lassan a parknak. Amint ott lépdelt az oly jól ismert homokos utakon ki százados fák árnyas lombjai alatt, úgy érezte, mintha valami csendes, jóleső hullámmás mámorba ringatná lelkét. Örült minden bokornak, minden fakadó virágnak s szinte gyermek szeretett volna lenni, hogy szabadon futkoshatott volna a park girbe-görbe utain s kergethette volna a tarka pillangót kipirult arczczal, hangos, kacagó jókedvvel.

Az üde tavaszi, — kissé még éles levegő gyenge pirt varázsolta a gróf halavány arczára s így látva őt, — senki sem hitte volna, hogy ez az életerős, érdekes arczu szép férfi éveket

töltött henye munkanélküli életben, csak mámorban, dorbézolásban s fizetett szerelemben keresve szórakozást. — Talán a grófnak is eszébe jutottak az elmúlt évek, mert hirtelen felkapta fejét s miközben egy gyöngyvirág fehér szirmai tépegette, halkan mormogta magában.

— Hitvány élet volt ez eddig, — nem méltó egy Szentimrey grófnak. Mit szólna atyám, ha számolnom kellene eddigi életemről!

E gondolat a szégyen pirját kergette a gróf arczába. Szégyelte saját maga előtt eddigi életét s úgy érezte, hogy lelkét megszállja valami erős, legyőzhetetlen vágyakozás egy új, komolyabb élet után.

Igen, dolgozni fogok ezután s méltó leszek a Szentimrey grófok ősi, büszke nevére!

S mikor ezt mondta a tekintete oda tévedt a parknak egyik távolabb eső helyén álló családi sirboltra, melynek homlokzatán levő aranyozott czimerre éppen oda tűzött a nap-sugár s úgy csillogott, ragyogott ott a napfényben.

Szentimrey arra felé indult. Meghalt szülei jutottak eszébe, kik ott aluszszák örök álmukat a hársfák alatt. A kegyelet vontja oda a fiatal gróft, hisz öt éve már, hogy nem volt itt s ez idő alatt vajmi keveset jutottak eszébe meghalt szülei.

Közel volt már a gróf a családi sirbolthoz, mikor egyszerre megállt. Tekintete két térdelő alakon pihent meg, kik ott imádkoztak a Szentimreyek sirboltja fölött.

Az erdélyi püspök.

Protestáns atyáinkainak egy év óta legnagyobb gravamenjét képezi, mely a történelmi okmányok tanúsága szerint méltán megilleti a Gyula-Fejérvárti székelő róm. kath. püspököt. Protestáns atyáinkiai azonban kétségbe vonták ezt s feliratot intéztek *Wlassics* miniszterhez, kérve őt, hogy előbbi rendeletét, melyben e cím használatát a hatóságoknak elrendelte, vonja vissza.

Tegnap jelent meg e tárgyban a miniszter válasza. A miniszter most is teljesen fenntartja azt a véleményét, hogy a régi törvények és történelmi emlékek tanúsága szerint e cím jogosan illeti meg *Mailáth* püspököt, illetve a Gyula-Fehérvárti székelő mindenkor róm. kath. püspököt, — de némi concessióképpen azt is megengedi, hogy mivel néhol, — többi közt a legutóbbi kir. kinevezési kéziratban az »az erdélyi róm. kath. püspök« címzés is szerepel, — így is használható.

Bánffyéknek tehát nincs okuk félni — a puszta czimektől.

Vasárnapi munkaszünet a hivatalokban.

Zalamegye alispánja rendeletet bocsátott ki, a melyben a többi közt a következőleg rendelkezik:

»Az ügy komolyságához hiven, felhívom szigorúan a törvényhatóságom területén működő összes járási főbíró urakat, hogy a járásuk területén működő valamennyi községi és körjegyzőt a legerélyesebben utasítsák, hogy ezenül vasár- és ünnepnapokon az istentisztelet tartásának ideje alatt községi és egyéb természetű ügyek tárgyalása végett irodáikban sem a községek előjáróit, se más feleket be ne rendeljenek, sőt ha akadnának is egyesek, a kik ezen időt akarják ügyeik tárgyalására felhasználni — azok is komolyan, feltétlenül utasítandók vallási kötelemeik teljesítésére. Megjegyzem azonban azt, hogy ha esetleg bármilyen ügy, mely akár természeténél, akár egyéb más felmerülő körülményeknél fogva halasztást nem szenvedhet — vasár- és ünnepnapokon is — de csakis az istentisztelet előtti, vagy utáni időben, de semmi esetre sem alatta — feltétlenül végzendők lesznek. Elvárom, hogy a tekintetes főszolgabíró urak, valamint eddig, ugy ez esetben jelen rendeletemnek népünk és a mi javunk

érdekében is szigorúan érvényt fognak szerezni.«

Elismerést érdemel a zalai alispán intézkedése és kívánatos, hogy a példának követője legyen Biharvármegye is.

Törvényjavaslat a gazdatisztekéről.

A képviselőház földmivelési bizottsága ma *Bedő* Albert elnöklésével ülést tartott, a melyen a kormány részéről *Darányi* és *Plósz* miniszterek, a földmivelésügyi miniszterium részéről *Kiss Pál* államtitkár és *Bartóky* osztálytanácsos, az igazságügyminiszterium részéről pedig *Lányi Bertalan* miniszteri tanácsos volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a birtokos és a gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. *Szilgyi Pongrácz* előadó tüzetesen ismertetvén a törvényjavaslat rendelkezéseit, elfogadásra ajánlja azt, kiemelve, hogy ezt a javaslatot ugyanaz a humánus szellem lengi át, a mely a mezőgazdasági kérdések megoldására vonatkozó összes újabb törvényjavaslatokat jellemezte. — *Osztrólczy Miklós* egyetért a törvényjavaslat lényeges intézkedéseivel, kívánatosnak tartaná azonban, hogy az egyes rendelkezéseiben foglalt némely előnyök csakis a magasabb kvalifikációval bíró gazdatiszteknek biztosítsanak. Óhajtanának volna továbbá, hogy a szolgálati szerződéseknek bélyegkedvezmény nyujtassék. — *Darányi* miniszter beható felvilágosítások után kijelenti, hogy a törvényjavaslatnak részletes tárgyalása során a legnagyobb előzékenységgel hajlandó minden felmerülő nézetet és módosítást figyelembe venni; ahhoz azonban, a mi e törvényjavaslatban a humanitást juttatta kifejezésre a gazdatisztek érdekében, ragaszkodik és kéri a bizottságot, hogy az idevonatkozó rendelkezéseket sértetlenül tartsák fenn.

Ezek után a törvényjavaslat általánosságban elfogadtván, áttért a bizottság a törvényjavaslat részletes tárgyalására.

Az első szakasz azon rendelkezését, a mely szerint »gazdatiszt az, a ki másnak gazdaságában a gazdasági igazgatás, kezelés vagy ellenőrzés rendszerint tennivalóinak fizetésért való ellátására legalább egy év tartamára szerződik«, hosszabb tanácskozás után ekként állapította meg a bizottság: »gazdatiszt az, a ki másnak a gazdaságában, a gazdasági igazgatás, kezelés vagy ellenőrzés a magasabb műveltséget feltételező rendszerint tennivalóinak fizetésért való ellátására írásban legalább egy év tartamára szerződik.«

A 2. §. azon rendelkezése, amely szerint a »gazdatiszt törvényes jogkörének korlátozása harmadik személyekkel szemben csak úgy ha-

tályos, ha a korlátozásról tudomásuk van«, a következő megtoldással fogadtatott el: »vagy az a körülményekből kitűnik.«

A 9. §. azon rendelkezésében, amely szerint »ha a gazdatiszt szolgálata teljesítése következtében betegszik meg vagy öt saját hibáján kívül szolgálata közben éri baleset: gyógykezeléséről a birtokos legfeljebb hat hónapon át saját költségén köteles gondoskodni«, felvettették, hogy »ha a gazdatiszt nyilván megbízhatólag stb.«

A 14. §. azon rendelkezésében, amely szerint »a birtok állagában vagy kezelésében beállott változások esetében a határozott időre kötött szerződés is felmondható«, — a »beállott változások« kifejezést »beállott lényeges változások« kifejezéssel cseréltették fel.

A 20. §., amely szerint »felmondás után a birtokos köteles a gazdatisztnak kívánatára megfelelő időt engedni más alkalmazás keresésére«, megtoldatott avval, hogy »ez az idő úgy választandó meg, hogy minél kevesebb kárára legyen a gazdaságnak.«

A 26. §-ban a »pénzbüntetés« kifejezést »pénzbírság«-gal cserélte fel a bizottság.

A törvényjavaslat többi szakaszait érdemleges módosítás nélkül fogadta el a bizottság.

A tárgyalásban a földmivelési és igazságügyi minisztereken, az előadón, *Lányi* és *Bartóky* tanácsosokon kívül részt vettek *Kubinyi György*, *Semsey*, *Osztrólczy*, *Serényi gróf*, *Telegdi*, *Ragályi Gyula*, *Piukovits* és *Vass Béla* gróf bizottsági tagok.

A szociálisták tiltakozása az összeférhetlenségi bizottság ellen.

A szociálisták tiltakozásra készülnek a képviselőház összeférhetlenségi bizottságának ama határozata ellen, mely szerint az egyes összeférhetlenségi esetek tárgyalására nem hivatnak meg az oly bejelentők, akik nem tagjai a háznak. A bejelentések tárgyalását ugyanis alkalmul készülnék felhasználni ismeretes elveiknek a ház egyik bizottságában s az inkompatibilitási ügyekkel kapcsolatosan való kifejtésére. Eme terv megvalósulásának újat szegte a bizottság ama határozata, amely teljesen megfelel a házszabályok rendelkezésének s azokkal ellenkező helytelen gyakorlatot fog a jövőre nézve megszüntetni.

Egy fiatal nő volt az egyik, a másik egy alig négy éves fiúcska.

Szentimrey nem mozdult helyéről. Csak nézte azt a két térdelő alakot s a mint nézte, lelkét, szívért elfogta valami gyenge remegés s mintha érezte volna, hogy jóleső, édes meleg fogja el egész valóját.

Nem tudta levenni tekintetét arról a két alakról. Egy padra ült s úgy nézte azt a két imádkozó angyalt, vágyakozó, szerető tekintettel.

A nő szabályos gyönyörű termetét könnyű világos tavaszi ruha fődte, mely remekül simul a fiatal nő plasztikus idomaihoz. Fején széles karimájú kerti kalap volt, mely alul mint a sötét éjszaka kandikált ki fekete hajfonata. Arczát nem lehetett látni, csak sejteni, hogy milyen szép lehet az az arc. A mellette térdelő fiúcska egy alig négyéves kis szőkefürtű gyermek volt. Kis kacsóit összetéve nézte anyját s a baba arcához olyan jól illett ez a nagy komolyság.

Szentimrey valami áhitatos meghatottsággal nézte majd a nőt, majd a gyermeket. És a míg nézte lelkébe bele nyilallott valami, a mi aztán átjárta egész valóját, — valami a multból, mikor először ébredt föl szívében a fiatal lélek fakadó szerelme. Milyen édes gyönyörteljes órák, napok voltak azok.

Szentimrey felsóhajtott.

— Ilona! — suttogták ajkai s egész arczára kiült a szerelmes vágyakozás.

— Mily szép most is, — pedig mennyit szenvedhetett, — suttogta a gróf.

Öt éve már, hogy nem látta azt a leányt, ez idő alatt úgy jelent meg előtte, mint egy édes, rózsás, — elmúlt álom. Pedig mennyire szerette, — vagy hazudta neki a szerelmet. Akkor volt ez, mikor az öreg Szentimrey meghalt *Elemér* gróf lett ura az óriási grófi vagyonnak. Akkor íthonn volt s egy évet itt töltött birtokán. Ekkor ismerkedett meg tisztartója leányával, a szép *Darvas Ilonával*, ki e időben alig tizenhétéves fakadó bimbó volt. A fiatal Szentimreyre nagy hatással volt a gyönyörű leány. Udvarolni kezdett neki. Maga sem tudta tán még akkor, hogy mit akar vele? Lehet, hogy csak az unalmat akarta elűzni a szép leány oldalán s tetszett neki a leány odaadó, szenvedélyes s mégis tartózkodó szerelme.

Mert Ilona megszerette a fiatal gróft. Fiatal, kissé szenvedélyes lelke megtalálta a grófban álmainak ideálját s szívében egészen hatalmába kerítette a gróf iránt érzett szerelme. Nem ismerte a világot, nem a szerelem ezerféle örvényeit. Bizott lelkének ideáljában, mert nagyon szerette. És a grófnak tetszett ez a nagy szerelem. Tán az ő lelkében is meg-meg rezgett néha egy hur, mely csalódásba ringatta szívért s talán ilyenkor inkább hitte, — mint érezte, hogy ő is szereti a leányt.

A jövőre nem gondolt, csak a jelen illatos virágait tépegette. Azt hitte, mindig ilyen marad az élet s neki jogában, szabadságában

áll leszakítani azt az alig fakadó rózsabimbót. És leszakította. A leány hitt minden szónak s bizott a férfi ígéréteiben, mit az szerelmi mámorában tett neki. Nem gondolt ő akkor semmire, csak szerelmére.

És mikor először jutott neki eszébe, hogy mi lesz ezután, akkor már késő volt az ész szava. A gróf elutazott, — a leány magára maradt gyermekével, csalódott szerelmével, vérző szívével. De azért nem szűnt meg *Elemér* gróft szeretni. Akkor még bizott benne. Csak mikor multak az évek és a gróf hirt sem halatott magáról, csak akkor ingott meg a leány bizalma. Lassan-lassan kezdett kihúlni a nagy szerelem s helyébe lépett a fájó lemondás, aztán meg valami keserű megvetés az iránt az ember iránt, ki úgy visszaélt fiatal szívének első, odaadó szerelmével. Talán lassan-lassan egészen kitörülte szívéből *Elemér* gróft. Kis fiának élt s annak szeretetével iparkodott pótolni annak a másikkal — szerelmét.

Elemér gróf is elfeledte a szép tisztartó Ilonát. Azt tudta, hogy gyermeke van, de ez sem igen bántotta lelkiismeretét. Főlemelte tisztartója fizetését s azt hitte, ezzel eleget tett kötelezettségének. Néha-néha ugyan megjelent előtte Ilonának képe s ilyenkor mintha érezte volna is, hogy lelkében mégis maradt egy párányi hely annak a leánynak a számára. Ilyenkor megszállta valami név nélküli vágyakozás, hogy újra ölelhessen, csókolhassa azt a leányt. Aztán gyermeke jutott eszébe és valami olyas-

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, május 23.

Vay Béla báró elnök az ülést megnyitja, bejelenti gróf Esterházy Mórítz és gróf Vay Aladár örökös főrendi tagok elhunytát és indítványozza a két főrend emlékét jegyzőkönyvből iktatni.

Több kisebb bejelentés után következik a mentelmi bizottság jelentése, mely szerint rágalmazás vétségével vádolt gróf Degenfeld Imre főrendi tag mentelmi joga felfüggesztetik.

A képviselőháztól átküldött több törvényjavaslatot egyáltalánosságban, mint részleteiben vita nélkül elfogadták.

Következett ezután a

szeszkontingensről

szóló törvényjavaslat tárgyalása. Az első fel-szóaló Zselénszky Róbert gróf, elismeri, hogy a javaslat kompromisszum az ipari és a mező-gazdasági szeszgyárak között. Ilyen körülmé-nyek között nehéz módosítást tenni a javasla-ton, mert ez a másik fél harci kedvét tü-zelné és esetleg megakadályozza a javaslat tör-vényerőre emelkedését. Mindazáltal mégis egy dologban módosítani kíván a javaslaton, de ez az ipari szeszgyárak érdekeit nem érintené, a mezőgazdaságnak mégis javára szolgálna. Mó-dosítása azt akarja, hogy a mezőgyárak szesz-kontingense addig ki ne sajátíttassék, a míg a legnagyobb mezőgazdasági szeszgyárnál nagyobb ipari szeszgyár van. Ezenkívül az évenként ki-sajátítandó 9000 hkt. 8000 hliterre szállíttassék le. Végül kifogást tesz a 8-ik szakasz ellen, mely nem egyéb, mint a szegedi szeszgyár ajándéka,

Lukács László: Igen sajnálom, hogy Zse-lénszky ő méltóságának módosítványát el nem fogadhatom. Ő méltósága proponálja, hogy tör-öltessék ki a törvényjavaslatból az az intézke-dés, a mely oda irányul, hogy amennyiben ön-kényes ajánkozás folytán nincs elegendő szesz arra, hogy az ujonnan keletkező mezőgazdasági szeszgyárak a 9000 hklitert megkaphassák és a mely ez esetre a kényszer kisajátítást meg-adja, a mezőgazdasági szeszgyárak bizonyos

nemeivel szemben töröltessék. Ez szerintem és mindenki szerint igazságos, a ki nem indul ki abból az elvből, hogy az ipari szeszgyáraknak egyáltalán nincs jogosultsága. Hosszan ismer-teti a szegedi szeszgyár történetét és védelmébe veszi, végül kéri a főrendeket a törvényjavas-latot módosítás nélkül elfogadni.

A Ház ezután a javaslatot a részleteknél módosítás mellőzésével elfogadta.

A tőzsde-adó és a Budapesten épülendő zálogházi épületről szóló törvényjavaslatok el-fogadása után az ülés véget ért.

Rendkívüli megyegyűlés.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőt tartotta rendkívüli közgyűlését.

Beöthy László főispán akadályozva lévén a megjelenésben s helyette Szunyogh Péter alispán elnökölt.

Jelen voltak:

Olasz József, Reinle Gyula, Szathmáry Király Andor, Vidovich György, Hraniczky Károly, Fráter Kálmán, Kikinday Gyula, Biró László, Veres Sán-dor, dr. Fássy Lajos, Ertsey Dezső, Juricskay Akos, dr. Fráter Imre, Friedmann Benő, Sztankovics Béni, Marjaj Ferencz, Csiumpe Tivadar, Rigó Lajos, Hor-váth János, Mangra János, Papp János, Baranyi András, Cziffra Kálmán, Keszthelyi Zoltán, Balogh Elemér, Balázsházy Iván, Cziffra Gerő, Miskolezy Arpád, dr. Wallner Odön, Ötvös Gyula, Balogh László, Szigethy Elek, Jerzsák István, dr. Bajza Kálmán, Hegyesi Márton, Weigl Róbert, Mártonffy Dezső, Gyöngyössy István, Rigó Ferencz, Nádudvary Dezső, Nagy János, Weiterschütz János, Tóth Mi-hály, Ujházy Antal, Matolesy Imre.

Első sorban felolvasták a honvédelmi mi-niszter leiratát arról, hogy a honvéd főreal iskolá-ban megüresedett alapítványi hely betöltése iránt intézkedjék mielőbb.

A meghirdetett pályázat eredménynyel járt. A közgyűlés Biró Sándort jelölte ki az alapítványi helyre.

A Ludovika akadémiában megüresedett gr. Buttler-féle alapítványi helyre pedig Fényes Barnát, Fényes Endre székelyhídi járásbíró fiát jelölték ki.

Ezután a vármegyei irnokok kérvénye kö-vetkezett, a melyben fizetésüknek illetve lak-bérüknek felemelését kéri.

Elmondják, hogy Nagyváradon Budapest után legnagyobb a drágaság s hogy 450, illetve 460 frt. fizetés és 60 illetve 100 frt. lakbéril-letmény roppant kevés annyival is inkább, mert a legtöbb vármegyei irnoknak 5—6 tag-ból álló családja is van. Hivatkoznak a megyei törvényhatósági bizottság egyik határozatának az indoklására, a melyben a törvényhatósági bizottság kimondotta, hogy az irnokok munkája épenséggel nincs arányban a javadalmazással, s hogy azon okvetlenül javítani kell. Főlemlitik, hogy az állami irnokokat sokkal jobban java-dalmazták. Szomorú viszonyaik jellemzésül felhozzák, hogy ebben az esztendőben már két-szer voltak kénytelenek fizetési előleget kérni s így most havonta 22—23 forintból kell meg-élniök. Mellékeresethez nem juthatnak rész-ben mert nincs, részben pedig mert nem is szabad. Minthogy a minisztertől nem várhatják az állapotok javítását, a törvényhatósági bi-zottságot kéri, adjon nekik valamely alaphól segítséget, vagy pedig szavazzon meg 15 % drágasági pótlékot.

A központi választmány a kérelem elutasi-tását javasolta, mivel nincsen rá fedezet.

Rigó Ferencz vette védelmébe az irnoko-kat. Isten elleni véteknek tartja, hogy a megyei irnokok kevesebb fizetést és lakbért kapnak, mint az állami szolgák. Pedig nehéz munkát végeznek. Kéri, hogy bármily alapon, de emel-jék az irnokok fizetését.

Vidovich György osztja a Rigó által mon-dottakat. Azt nem helyesli, hogy a vármegye a magasabb tisztviselők díjazását emeli és a sze-gény irnokokkal nem törődik senki.

A szavazásnál a tisztviselők ki voltak zárva.

A többség elutasította az állandó választ-mány javaslatát s elhatározta, hogy a megyei irnokoknak fizetésüknek 15 %-át fogják kapni drágasági pótlék címén.

Szunyogh Péter alispán felszólására ki-mondották, hogy ezen drágasági pótlékot a a közszükségleti alaphól fedezik.

Elhatározták továbbá, hogy a III-ad osz-tályu irnokok lakbérét évi 60 forinttal eme-lik fel.

A közgyűlés határozatait jóváhagyás vé-gett felterjesztik a belügyminiszterhez.

féle, hogy milyen boldog lenne az a leány ha ő magához emelné s nevet adna annak a név-telen porontynak. De ez csak rövid ideig tar-tott s Szentimrey újra elfeledte azt a leányt, kinek pedig ő volt mindene: hite, reménye, sze-relme.

Mikor hazajött, tán eszébe sem jutott neki Ilona. De most, hogy újra ott látta maga előtt éppen szülei sirjánál s mellette fiát összetett kézzel, — most úgy érezte Szentimrey, hogy lelkében újra megrezeg egy hur s olyan édes, szerelemre, boldogságra hívogató hangokat ad. Ott a virágillattól mámoros tavaszi levegőben a gróf lelkére is ránehezedett valami andalító tavaszi hullámlás s a gróf érezte, hogy ő tán mégis tudná szeretni azt a leányt. Azt hitte, hogy Ilona is szereti őt s most csak rajta áll, hogy újra kezdjék a mult tovattint boldogságát s ne is szakítsák szét többé — soha. Erős vá-gyakozás kelt szívében egy új, boldogabb élet után s hitte, hogy ezt az életet csak annak az imádkozó angyalkának az oldalán talál-hatja meg.

Maga sem tudta tán, mit akar, csak meg-indult arra a sirbolt felé. Lassan ment s mi-kor odaért egészen közel ahhoz a leányhoz, akkor megállt. Egy pillanatig még nézte a leánynak halaványan piros arcját, a mely olyan szomorú s mégis olyan szép volt. — Aztán halk, remegő hangon nevének megszól-lította.

— Ilona!

A leány megrezgett erre a hangra. Fel-állt s odafordult a grófnak. Az első pillanat-ban érezte, mint tódul a vér szívére s mint fogja el egész valóját az édes, szerelmes bol-dogság. De ez csak egy pillanatig tartott. — Aztán eszébe jutott a multnak minden keserve, minden csalódása s akkor nem gondolt már másra, mint, hogy az az előtte álló férfi tette tönkre egész fiatal életét. Most már nem érezte szívében a szerelem újra reményleni kezdő boldogságát, hanem csak a keserű meg-vetést.

— Ilona — szólt a gróf reszkelő hangon — hát rám sem ismeresz?

— De ismerem gróf ur — szólt a leány komoly, hideg hangon — hisz nagyon is jó emlékeztetőt hagyott számomra, hogy soha el ne feledjem!

A gróf kiérezte a leány hangjából a ke-serű szemrehányást. Fájt neki ez a hideg hang.

— Ne így Ilona — szólt csengő hangon — ne ezen a hideg hangon. Nem azért jöttem én ide, hogy így találkozzunk. Meguntam az eddigi hitvány életet, nyugalom, boldogság után szóvárog szívem s hol tanulhatnám ezt meg, ha nem tenálad, kibe az első szerelem édes emlékei fűznek s ki anyja vagy az én gyerme-keimnek! Szólj Ilona szeretsz-e még, megtud-nád-e bocsátani a multat?

A gróf szavai közben a leány arcára is kiült valami átlátszó, gyenge pirosság. Szívét édes remegésbe hozták a gróf szenvedélyes

szavai s nem tudta elfojtani az örömet. A mult színes emlékei az ő szívét is átjárták s újra érezte az eltemetett szerelem ébresztő szavát. De legyőzte gyengeségét. A mult nem engedte, hogy újra tudjon bizni a gróf szavá-ban. Nyugodtan felelt a grófnak.

— Hagyjuk a multat gróf ur! Én már el-temettem abból a multból mindent s minek bolygatni a halottakat?! Gróf ur is elfeledte már — s ha eddig sohasem jutott eszébe semmi abból a multból — mely miénk volt, egyedül csak a miénk — itt már remegett a leány hangja — minek bolygatja most, mikor már — késő?

— Nem késő, — szólt most már szenvedélyesen a gróf — feledd el a multat! Elisme-rem, hogy hitvány voltam, tudom, hogy csak megvetésedre számíthatok, de én kérlek a mi boldogságunkra, ennek a gyermeknek a boldog-ságára, hogy bocsáss meg. Jóvá teszem a mult-nak minden hibáját s esküszöm, hogy boldoggá teszek! Ilona, hát nem tudnál nekem megbo-csajtani, nem tudnál engem szeretni újra? Hisz én szeretlek jobban, igazabban, mint bármikor szerettelek. Rajtad áll, hogy boldogok legyünk mind a — hárman.

Ilona tekintete ott pihent azon a szöke-fürtű gyermekén, ki gondtalanul játszott a kö-zeli jázminbokr fehér virágaival. Es a mig azt a gyermeket nézte, lelke, szíve megtelt valami édes boldogsággal. Érezte, hogy ő tudná újra szeretni ezt az embert s boldog tudna lenni újra.

A szatmári testvérgyilkosok.

— Saját tudósítónktól. —

Szatmár, május 23.

Papp Béla vallomása tele volt a legregényesebb és legaljasabb mozzanatokkal. A hallgató közönség megdöbbenéssel látta, mint bontakoznak ki a romlott lelki emberből a bős elemek s miként igyekezik a véres és iszonyu testvérgyilkosság bűnét másra háritani. Ugy akarja feltüntetni a dolgot, hogy szuggeszció alatt állt, hogy unokaöccsese, Papp Zoltán szuggesztálta neki a borzalmas bűnt.

Azok a részletek, a melyek a vallomások során egytől-egyet kiderültek s amelyek azt bizonyítják, hogy mily szisztematikus módon tört saját testvére, a boldogtalan Papp Elemér élete ellen, szinte megfagyasztották a hallgatók ereiben a vért, Vizbe akarta fojtani, méreggel akarta elpusztítani, leakarta tettetni, mint az ebet, csak azért, hogy egyedül ő legyen örököse apja vagyonának. Mindez sorra kiderült. A tettesek most már meg sem kísérelték a tagadást és egymásután bevallottak mindent.

Most, hogy a testvérgyilkos számára minden elveszett és ott áll földi bírójá előtt, nem tesz mást, csak a maga módja szerint igyekszik enyhíteni azt a borzalmas felelősséget, a mely ráhárul. Észre sem veszi talán a maga sötét gondolkodásában, hogy ezzel csak öregbíti a bűn súlyát és hogy minden, a mi bűnéhez tapad, az enyhítő körülményeket kizárja. Súlyosbító körülmény az intelligenciája, az, hogy aljas haszonlesésből ontotta testvére vérét, hogy büntársakat keresett és talált, hogy bérenczet fogadott föl, a ki a tettet végrehajtotta s hogy végre vérbeli testvére volt az, a kit meggyilkoltatott.

A szenzációkban gazdag tárgyalásról ma a következő távirati tudósítást kaptuk:

A tárgyalás folytatása.

A tárgyalás terme ma is zsúfolásig megtelt. Nagy mozgás volt, a mikor bevezették a vádlottakat. A fővádlott Papp Béla, ma már nagyon megtörtnek látszik, arca halvány, szemei beestek és vörösek.

Folytatják a tanúk kihallgatását.

György József az első tanu, a ki Papp

Zoltánnak kocsisa volt szeptemberben. Elmondja, hogy egyszer a gazdája utasítására levelet vitt Papp Bélának. Gazdája szigorúan meghagyta neki, hogy senki másnak ne merje oda adni a levelet, csak a czimzettnek. Azt is elmondja, hogy a meggyilkolt Elemérnek is többször vitt levelet Papp Zoltántól. Tudomásul bír róla, hogy a bűntett napján Zoltán együtt ment el Elemérről.

Papp Zoltánt hallgatják ki ezután erre a körülményre nézve, de ő tagad és tagadását akkor is fentartja, mikor szembesítik a tanuval.

A következő tanu Helmecei Endre borbélylegény. Papp Zoltán őt is felakarta bérelni a gyilkosságra. Azt az a jánlatot tette neki, hogy 300 forintot fizet, ha egy fiatal embert a hidra csal és a vízbe dobja. Mikor először beszélt vele Papp Zoltán arról a dolgról, nem mondta meg hogy ki lesz az áldozat. A tanu visszautasította ezt az ajánlatot. Később 400, majd 500 forintot ígért Zoltán a tanunak, közben már azt is megemlítve, hogy a fiatal Papp Elemér meggyilkolásáról van szó.

Papp Zoltánt vallomásra hívja fel az elnök, de a vádlott most is megmarad tagadásánál. Nem akarta — ugymond — gyilkosságra fölbérelni Helmeceit, csak annyit ismer be, hogy azt mondta egyszer Helmeceinek, hogy valakivel összeveszett s szívesen adna öt pengőt, ha az illetőt Helmecei jól pofon vágná. (Derűtség.) Helmecei mondta is, hogy öt forintért szívesen megteszi.

Helmeceit is szembesítették Papp Zoltánnal, de a vádlott fenntartja tagadását.

Draveczky Sándor tanu jött ezután sorra. Vallja, hogy együtt lakott Markos tanárnál Papp Elemérről. Elmondja, hogy egy este lovas küldöncz jött Elemérhez azzal az üzenettel, hogy a lovon azonnal vágtsasson haza, mert az édesanyja súlyos beteg. Elemér, miután megismerte, hogy a ló a Béla bátyjé, felült rá és elvágatott.

Mikor a fiu másnap hazajött, elmondta, hogy az országoton egy gubás ember megtámadta és alig tudott elmenekülni.

Osváth Ödön tanu hallgatták ki ezután, a ki szintén tanulótlarsa volt a meggyilkolt kisdiáknak. Elmondta, hogy a gyilkosság napján Zoltán meglátogatta Elemért s utóbb magával vitte. Az országuti kalandot Elemér az iskolában többeknek elbeszélte. Előadása szerint, a mikor egyszer lóháton hazament, a bokrok közül két ember előugrott s megakarták állítani. Pajtásai azonban nem hitték el neki ezt az esetet.

Szoboszlai Sándor szintén lakótársas volt Papp Elemérnek. Tudja, hogy a gyilkosság napján Papp Zoltán hazulról elvitte Elemért.

Egy pár pillanatig szótlanul nézett maga elé, mintha küzködött volna magával. Aztán oda nézett a gróf szeméibe s úgy beszélt hozzá, lágy, olvadozó hangon:

— Legyen hát Elemér! Hiszek neked s hiszem, hogy szeretni foglak újra egész lelkemmel. Tudom azt is, hogy nem vagy méltó e szerelemre, de én megbocsátok mindent, csak szeress engem és ezt az ártatlan gyermeket. Ne feledd a mai napot, ne feledd ígéretedet! Őt évig vártam rád — hiába. Meg szoktam a várás. Várjunk most még egy évig s ha egy év múlva te újra ide fogsz jönni s akkor újra mondd hogy szeretsz, akkor hiszek szerelmedben s tudni fogom, hogy boldog leszek. Ez lesz a tűzpróba, ez lesz a vezeklés a multakért. Akkor aztán fátyolt borítunk a multa s csak szerelmünknek élünk. Akarod?

A gróf egy ideig gondolkodott, aztán megfogta a leány kezét s úgy beszélt hozzá.

— Legyen édesem! Elismerem, hogy van okod kételkedni szerelmemben. Fáj ugyan e kételkedés, de belenyugsom akaratodba s meg fogom mutatni, hogy a régi Szentimrey gróf nincs többé.

Aztán átkarolta a leányt, megcsókolta annak hófehér homlokát; aztán odavonta magához azt a kis mosolygó arcú gyermeket.

— Isten veletek szerettem! Egy év múlva újra itt leszek, hogy aztán el se hagyjalak beneteket többé soha...

Szentimrey elment. Ilona sokáig nézett

utánna s mikor a gróf férfias alakja eltűnt szeméi elől, egy könnyet törölt ki szeméből.

— Egy év múlva! — sóhajtott a leány, — vajha úgy lenne, mint mondtad. De valami azt sugja, hogy csak álom volt e mai nap, — hogy csak a fiatal tavasz ütötte velem hohókás játékát. Tavasz hullámok ragadták magukkal lelkedet s te azt hitted, hogy a régi szerelem ébredt föl lelkedben. — Elváljak majd, — mit hoz a jövő! Az én lelkem már nem sokat remél, megszokta a csalódást. Vajha most ne kellene csalódnia!

Elmult az egy év. Szentimrey gróf nem jött, hanem jött helyette egy levél a tisztartóhoz, melyben a gróf értesíti, hogy vőlegény s utasítja tisztartóját, hogy a kastélyt hozassa rendbe, mert fiatal nejevel ide jönnek az esküvő után.

Mikor Ilona ezt megtudta, nem sirt, nem zokogott. Fájó, szomorú mosolylyal ölelte magához gyermekét s úgy sutogta halk, lemondó hangon.

— Tudtam. Tavasz hullámszél volt az egész s csak addig tartott, míg a virágnylás, bimbófakadás. A tavasz hullámok mámorba ringatták lelkünket s egy pillanatra azt hittük, hogy újra nyílik az a virág, — a mely oly régen elhervadt már...

Idősb Bíró Károly az előbbinek 13 éves fia hasonló vallomást tesz. Kora miatt nem esketik meg.

Következik Egrý Károly dr. tanu kihallgatása. Kelemen Samu védő kérésére a törvényszék elrendeli Vajay Imre dr. és Jéger Kálmán dr. szakértő orvosok jelentéseinek föl-olvasását.

Egrý Károly dr. kijelenti, hogy a Papp család házi orvosa és sógorságban van Papp Bélával. Kelemen védőnek megengedik, hogy közvetlen kérdéseket intézzen a tanuhoz. A tanu előadja, hogy Papp Béla anyja nagy foku hisztériában szenved, anyjának nagybátyja pedig elmebajban halt meg.

Védő: Milyen természetűnek ismeri Papp Gyulát, Béla atyját!

Tanu: Hirtelen fellobbanó, könnyen hevülő embernek.

A kérdő pontok.

Dr. Némethy József kir. ügyész így terjesztette a bíróság elé a kérdéseket:

Bűnös-e Papp Béla mint felbujtó, Papp Zoltán mint bűnségéd, Zsoldics mint tettes a gyilkosságban?

Bajó Lajos az esküdtszék előtt.

— Harmadik nap. —

Nagyvárad, máj. 23.

A harmadik napon a földszintre a fekete mándlis szalontai atyafiak, a végtárgyalást kedvelő ószeresek közé bevonult a jogászvilág több jeles tagja, hogy jelen lehessen azon a nagy érdekű jogi debatten, a mit két oly nagy tudomány, jeles szónoki képességgel megáldott jogász fog vinni, mint dr. Tassy Pál kir. főügyész és Rádl Ödön védőügyvéd.

A tárgyalás megnyitása után Rádl Ödön szólalt fel a kérdőpontokhoz s azok kibővítését kérte azon kérdéssel, hogy vétkes-e a vádlott a felindulásban elkövetett emberölés bűntettében. A törvényszék nem teljesítette a kérelmet, mire Rádl Ödön bejelentette a második semmisségi panaszt.

Ezután dr. Tassy Pál kir. főügyész megtartotta vádbeszédét. Mélyen átértett, tömör gondolatokkal telt vádbeszéd volt ez, melynek hatását még növelte a kitünő előadói képesség. A vádló beszéde elején a családi boldogság feldúlásáról, a nőcsábítókrol beszélt és csak Bajó Lajos ült a vádlottak padján...

Tudja nagyon jól, hogy ingatag asszony van elég és csábítók is vannak elegenden, akik a családi szentélyt erkölcsi piszokkal telítik. A társadalom jalkiáltása hangzik föl az itt tárgyalt esetről. A szónok ezután roppant szenvedélylyel előadja az esetet. Felolvast a levelekből, a melyeket Bajó és Bonczosné egymásnak irtak. Bonczosné sirva fakadt, mikor a vádló előadja, hogy ő a Bajó kényszerítésének, fenyegetésének engedett. Azt bizonyítja hosszasán, hogy 1899 nov. 25-én már vége volt a szerelmi viszonynak, mert azt megszakitotta Bonczosné. Felveti a kérdést, hogy miért nem ment Bonczos Sándor a veszedelemben rendőrré.

Rádl Ödön suttogva: Én tudom.

Fejtegeti ezután, hogy fennforog-e Bajó részéről a jogos önvédelem esete és úgy találja, hogy nem, mert jogtalanul támadta meg Bajó Bonczost. Nem tartja beigazoltnak azt sem, hogy Bajó erős fölindulásában követte el az emberölést. Beigazoltnak tartja a szándékos emberölés büntetését és kéri az esküdtszékét, hogy ebben mondja ki Bajót bűnsnek. Az ügyész több mint 2 óra hosszat terjesztette elő vádját.

Rádl Ödön védbeszéde.

Rádl Ödön állott fel ezután szólásra és a styl remekléseivel a szívhez, a jogi distinc-

tiók élességével pedig az észhez szóló gyönyörű védbeszédét mondott.

Az, aki nem a pillanatnyi befolyások, hangulat, impresszió embere, — ugymond — hanem a ki az élettapasztalat és meztelen igazság magaslatáról tekint az emberi cselekményeket, az nem zárkozhatik el egy mindinkább megnyilvánuló törekvések szemléléséről, mely abban áll, hogy embertársaink fölött szánakozva, vagy bosszút lihegve, ítéljük. Pedig arról van szó, hogy ítéljük. A világ egy hangulat, mondja a költő is így a tárgyilagosságot megítélésére az eseményeknek legtöbbnyire elmarad. A pillanatnyi ítélet példája előtt állunk. Ide, ebbe a terembe nem szabad a gyűlöletet, a szeretetet behozni, itt az objektív igazság magaslatára kell emelkedni. Az impresszió és hangulat megvesztegeti a józan ítélőképességet. Fájdalmasan látja, hogy itt a tárgyilagosság csak lassan kezd tért hódítani. Tegnap délután vette észre, a mikor az ügyész a gyilkosság vádját elejtette, hogy tért hódít a tárgyilagosság is, de még korántsem egészen. Minden összeesküdni látszik, hogy ez a szerencsétlen ember még jobban megsemmisítették. Az államhatalom egyik imponáló képviselőjénél, a kir. főügyésznél is hengulatot tapasztal és nem a tárgyilagosságot. Egész nyugodtan áll ebben a komoly órában a vádló és védő közé és kiáltja: Félre a hangulattal és igazságot kérek. A magas állás teljes súlyával nehezedik a vádló a vádlottra. Olyan rajzot kaptunk a vádlottra, hogy borzalommal fordulunk el tőle. Minden emberi gonoszság képviselve van ebben az ember képű szörnyetegben, azt mondja a vádló.

Nem szabad csupán a véres eredményt nézni, hanem bele kell tekinteni a vádlott lelkivilágába is. Vajjon ezt a szerencsétlen eredményt a vádlott egyedül konok malicziából követte el? Nem fogom a vádlottat frázisokkal földiszíteni, de a szent igazság nevében tiltakozik az ellen, hogy a vádlott a konok malicia prototypusaként tüntetessék föl, ő is megakarja rajzolni a vádlottat. A vádlottnak van egy hibája és ez az, hogy szeret, szereti a más feleségét. Ez erkölcsileg bűn. Az érettkorú ember érzi vágyával, szerelmével. Őt évig szeretett nem lankadó szeretetével. Ezt a boldogtalan embert folyton kergette ez a rettenetes szenvedély. És a mikor az áldozat örvénybe vergődik, akkor elő áll a vádló, a társadalom és lesújtja. A vádló idéz a szentírásból, ő is idézi Krisztus szavait, a ki megbocsátott a házasságtörő nőnek, mert nagyon szeretett. E fölött itélni Isten a jogosult. Vajjon a vádlott az a mit elkövetett, szabad akaratból követte-e el, vagy malicziából, vajjon ebben az esetben nem bűnös-e még más is? Az a nő, a ki annyit tett azért a férfiúért, az most elvesztésén munkál hamis adatokkal. Azt mondja a vádló, hogy Bajó nem is szeretette azt a nőt, mert vádolta mindenféle aljasságokkal. Hát az az érzéki szerelem rabsága. A harag, gyűlölet és szerelem közel áll egymáshoz. Az érzéki szerelem vad, gyűlölködő, következetlen — mondja Dumas egy regényében, a hol egy fiatalember szakít az előbbi aljas szerelmével és egy fiatal leánynak nyújtja kezét, kezd feledni, a mikor egyszerre ott terem az elhagyott nő és kéri őt, hogy térjen vissza a szennyes élethez. A fiatalember megveri a nőt, a ki erre így szól: Küszönöm, megvertél, tehát szeretsz. (Mozgás.) Ne mondja tehát senki, hogy a vádlott nem szeretett, mert gorombán bánt Bonczosnéval. Ime a vádlott lelkiállapota. Ennek az átkozott szenvedélynek esett rabjává és nem volt aka-

ratereje, hogy ellenálljon annak. Mindketten érezték a viszony rosszaságát, legtöbbnyire az asszony. Undort kapott ettől a piszkos élettől, a férfi azonban tovább szeretett. Az asszony, lelkiismeret egy kissé későn szólalt meg. Ő nem oszthatja vádló azon nézetét, hogy a szerelmi viszony a szerencsétlenség színhelye előtt tényleg megszűnt. Tudta azt, hogy a vádhatóság képviselője kiaknázza a levelet. Elfogadja, hogy amaz utolsó levél, a mit a vádhatóság annak mondott. »Még az éles borotván keresztül is hirt kén adnod és te nem teszed.« — írja Bajó, a ki tovább szeretett. Nincs szerelmi viszony, a mely egészen megszakadt volna. (A vádlott sir). Milyen elementáris erővel ragad meg minket olykor a múlt és ragad a kedves felé. Szerelmi találkára ment Bajó november 23-án, akár vége volt a viszonynak, akár nem. Jogtalan volt a megjelenése, de hogy oda nem ment bosszút állani, rabolni, az kétségtelen. Az illuziót kereste s a mint belépett a kis házba, kezdetét vette a beláthatatlan emberi hatalom működése.

Az idő előrehaladtával Rádl Ödön kijelenti, hogy védbeszédét délután óhajta folytatni.

A hallgatóság a remek beszéd után hangosan éljenezni kezdett, mire a elnök megjegezte:

— Kérem, még nem zártam be az ülést, ne tessék zajongani. Az ülést ezennel fölfüggesztem s annak folytatását délután 3 órára tűzöm ki.

Rádl Ödön d. u. 3 óra után folytatja félbeszakított védbeszédét. Eibeszéli a Fábián-féle váltó történetét. Nem mondja, hogy Bajó Lajos valami ideális gondolkodású ember, de olyan, a milyen legtöbb van. Minden ország műveletlen népe kapzsi, de Bajó azért nem csalt meg senkit, mert kifizette ő maga azt az összeget. Van a dologban inkorrekttség, de nem károsított meg senkit. Foglalkozik ezután azzal, hogy a szerencsétlenség idején fennállt-e még a szerelmi viszony? Ő beismeri, hogy Bajó jogtalanul hatolt be a Bonczos házába, mert a házasságtörés folytatását akarta megkísérteni. Szerelmi találkára ment Bajó. Bonczos Sándor halálos ágyon tett és a panaszos vizsgálati vallomása között lényeges különbség van a Bajó betörési kísérletére nézve. Ő kint volt a színhelyen és azt látta, hogy az ablak kintén szabályos készürások vannak, a miket sötétben nem lehet csinálni. Hát van-e ráció abban, hogy késsel ajtót törjünk, vagy a kintet lefeszegessük? Hiszen Bajónak nem lehetett érdekében a dörömböléssel fölkelteni Bonczost is. Elfogadja az emberölés tényálladékat úgy, a mint azt a vád képviselője bebizonyította. Bonczos nem gondolhatta azt, hogy Bajó, a vagyonos ember rabolni megy oda és ha azt gondolta, miért ugrott ki az ablakon, miért nem kiáltott segítségért, mikor egy népes utcában lakik. De ő, mikor az udvar fölkutatása után visszatért, még a kaput is nyitva hagyta kétségkívül azért, hogy Bajó bejöhessen és megfoghassák. (Mozgás).

De a megijedt Bonczos nem a 200 lépésre levő rendőrséghez megy, hanem még 100 lépésre, a hol Sütő sógora lakott. Hát ez lehet? Bonczos a halálos ágyon azt vallotta, hogy nem tudta, hogy ki tört reá, két tanu azonban mást bizonyít. Futás közben említette Bajót, azt mondja Sütő. Igen is abban állapotok meg Sütő és Bonczos, hogy Bajót megfogják. Futás közben azonban megállottak tanakodni és azután csendbe közeledtek a Bonczos házához, a hol megragadták, fenyegették és Bajó lőtt. Ez a tényállás. Bonczos halálos ágyán vallotta, hogy megragadta Bajót és így szól hozzá:

Meg vagy kutya! Nem minden törvénybe ütőköző cselekvény egyszersmint büntethető is, ilyen az az ölés, a melyet az elkövető fenyegető szükség folytán követett el. Itt van az ellenállhatatlan erő. A vádhatóság azt állítja, hogy ilyen itt nem fordul elő, mert az ellenállhatatlan erőnek a személyből kell kiindulnia. A tudomány arra az álláspontra helyezkedik, hogy az ellenállhatatlan erő előállhat fizikai és erkölcsi fenyegetés folytán. Bajó jogtalanul hatolt be, de azért ő nem állott kívül a törvényen, hisz még a kit akasztani visznek, azon is lehet gyilkosságot vinni véghez. Bajó házasságtörést vitt véghez és akart véghez vinni, de nem rablást és így ellene a jogos védelemnek szűkebb határa is helyén való, mint a mit véghez vittek. Bajó meg volt ijedve, meg volt zavarodva és így nem volt beszámítható, mikor az emberölést véghez vitte. Végül kéri védenését fölmenteni, amennyiben pedig bűnösnek mondanék ki, az erős felindulásban elkövetett emberölésben kéri bűnösnek kimondani.

Tassy Pál dr. replikája és dr. Várady Zsigmond, mint a magánpanaszos képviselőjének előterjesztése után a tárgyalást berekesztették és most következett volna az esküdtzék visszavonulása ítélethozatalra.

A tárgyalás elhalasztása.

A véd- és vádbeszédek befejezte után az idő előrehaladtára való tekintettel az ítélet hozatalnak holnapra való halasztására tétetett indítvány. Rádl Ödön ellenzi az ítélethozatalnak holnapra való kintűzését, mivel ez *ünnepra* esik és e helyett azt indítványozza, hogy az péntekre tűzessék ki.

A törvényszék erre visszavonul tanácskozássra és elhatározza, hogy mivel a bűnvádi perrendtartás értelmében 24 óránál hosszabb időre fel nem függeszthető a tárgyalás, ennélfogva annak folytatását csütörtök délelőtt 9 órára tűzi ki.

Rádl Ödön: Tisztelettel semmisségi panaszt jelentek be.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Május 27. Permetező kiállítás a városi szőlőtelepen.
Május 28. Esküdtzék tárgyalás.
Május 31. A gymnaszták majálisa.
Jun. 6. A biharmegyei tanítótestület ülése.

* **Áldozó csütörtök.** A kereszténység egyik legnagyobb ünnepe, Krisztus menyemenetelének emléknapja. Az Olajfák hegyének legmagasabb pontján, honnét Krisztus 500 ember szemeláltára emelkedett a menyekbe, ott hagyva a kőben lábainak nyomát: intésül, hogy nyomdokait kell követnünk. E helyen Szent Ilona császárné fényes templomot emelt, de a lábnyomok felett az épületet betetőzni, vagy azokat mozaikkal elföldni nem sikerült. Ma e helyen egy kápolna és egy török mecset áll. Magyar nevét ez ünnep, mely egyike a legrégiebbeknek, onnét vette, hogy e napon végződik a husvéti áldozás és e napon tartják sok helyen a gyermekek első áldozását. Az ünnep alkalmából 9 órakor lesz a székesegyházban a nagy mise, melyet *Vinkler József* vál. püspök, nagyprépost végez, mise közben predikáció, melyet *Pálffy Béla* főreáliskolai

hittanár fog tartani. A német-utczai *Immaculata* intézetben pedig ünnepélyesen fogják megtartani az első áldozást.

* **Az udvar köréből.** *Lajos Viktor* főherceg ma látogatást tett *József* főherceg családjánál, ahol ebéd volt. *Lajos Viktor* főherceg délután 1 óra 45 perczkor a nyugoti pályaudvarból Bécsbe utazott.

* **Nemzeti zárandoklat Szent Gellért sirjához.** A kilencszáz éves magyar kereszténységnek ebben a jubiláris esztendőjében különösen emlékezetes évforduló szeptember huszonnegyedike: *Szent Gellért* vértanunak, az első csanádi püspöknek s a magyar nemzet apostolának napja. Hogy a vértanu emlékét megtisztelje, de egyszersmind a magyar kereszténység kilencszáz éves jubileumát is méltóképpen kifejezze, zárandoklatra hívja fel a vértanu-püspök utódja, *Dessewffy* Sándor csanádi püspök egyházmegyéje híveit s velük együtt az egész magyar kereszténységet. A velencei zárandoklat tervét a csanádi püspök összeköti egy újabb római zárandoklat tervével, amint az itt következő értesítés is elmondja:

Dessewffy Sándor csanádi püspök ur abból az alkalomból, hogy Magyarország a kereszténység felvételének és királysága megalapításának kilencszázados évfordulóját ünnepli, a magyar nemzet apostolának, *Szent Gellért* vértanu első csanádi püspöknek szülőföldjére, *Velenczébe* ez évben *Szent Gellért* napjára, szeptember 24-ére zárandoklatot vezet s ott *Szent Gellért* emlékét ünnepiesen megüli. A *San-Giorgio*-szigeten, mely a piazzával szemben egész közel fekszik, a *Szent Benedek*-rendiek templomában, a kolostor felé eső mellékhelyénél, két emléktáblát állít, egyet magyar, egyet latin nyelvű fölírással; ugyanott két magyar nemzeti színű, magyar szentek képével ékesített zászlót helyez el; ünnepies hálaadó szentmisét mond, melyet magyar és olasz szent beszédek követnek.

* **Alapkövetés.** A nagyváradi koldusápoló intézet és gyermek menedékház egyesület díszes emeletes épületet emeltet. Tegnap délután szép ünnepély folyt le az építkezésnél. *Palotay* László kanonok, az egyesület buzgó elnöke ekkor tette le az új épület alapkövét. Az ünnepélyes aktusnál jelen volt az egyület néhány választmányi tagja, továbbá az intézetet vezető irtalmas nővérek voltak jelen.

* **Óvoda telek vétel.** Nagyvárad város komolyan hozzálátott az óvodák ügyének rendezéséhez. Még ez évben öt óvodát épített s átadja azokat az államnak. Apácza-utczán megvette a város a *Szilágyi-féle* házat és telket, 16 ezer koronáért. Ide építik fel az egyik óvodát.

* **Díszes esküvő.** Tegnap délután 5 órakor esküdtek örök hűséget egymásnak a n.-várad-olaszi-i plebánia templomban *Kolb* Árpád Ede m. kir. pénzügyi fogalmazó és a bájos arája, *Nagy* Ida Klementina. Nagy Ignác m. kir. pénzügyi számtanácsos kedves, szép leánya. Az esketést *Dencs* János végezte, szép beszéd kíséretében. Násznagyok voltak: *Papp* Miklós kir. tanácsos és m. kir. pénzügyi igazgató és *Németh* István m. kir. pénzügyi titkár. A templomot betöltötte a nagy és intelligens közönség.

* **Miniszteri kiküldött a reáliskolában.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bartal* Antal kir. tanácsos lemondása folytán dr. Nagy Ernő nagyváradi kir. jogakadémiai ny. r. tanárt s az országos közokt. tanács tagját biztatta meg a helybeli állami főreáliskola szóbeli érettségi vizsgálatának vezetésével.

* **Áthelyezett vásár.** Nagy-Bajom községben Pünkösdi napjára esne az országos vásár. A kereskedelmi miniszter erre való tekintettel, kivételképen megengedte, hogy a vásárt június hó 25-én tarthassák meg.

* **A nagyváradi káptalan a ker. szövetkezeti ügyért.** A nagyváradi káptalan a következő levelet intézte *Zichy* Aladár grófhhoz, a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjának elnökéhez:

Méltóságos Gróf Ur!

A »Keresztény Szövetkezetek Országos Központja, mint szövetkezet« alapítása tárgyában káptalanunkhoz intézet becses megkeresésére válaszólag van szerencsénk Méltóságodnak, mint a Keresztény Szövetkezetek Országos Központja elnökének mély tisztelettel tudomására hozni, hogy káptalanunk készséggel csatlakozik a Keresztény Szövetkezetek Országos Központja, mint szövetkezetekhez s e célból az ide visszazárt aláírási iven tizenhat üzletrészt jegyzett és intézkedett arra nézve, hogy az általa jegyzett 16 üzlet rész egész összege 1600 koronában a központi irodának haladéktalanul egyszerre megküldessék.

Akik egyébként hódoló tiszteletünk nyivánítása mellett maradunk

Nagyváradon, 1900. évi április hó 30-án tartott törv. ülésünkből

Méltóságodnak alázatos szolgálai a nagyváradi lat. szert. káptalan képviselőiben

Vinkler József,
nagyprépost.

Méltán illeti az elismerés a nagyváradi latin szert. káptalant ezen áldozatkészségért, melylyel a keresztény magyar nép anyagi helyzetének javítására siet nagylelkű adománnyával.

* **Látogatás a muzeumban.** A községi polgári leányiskola három felső osztályának tanulói, három csoportban tegnap délután megtekintették a régészeti egyület muzeumát. Az először érkező legfelső osztály tanulói oly szerencsében részeseltek, hogy dr. Némethy Gyula szakavatott magyarázata mellett tekinthették meg a régiségeket és a drága műkincseket. Mely szivességeért a tudós magyarázó nemcsak a tanulókat, hanem a polgári leányiskola tanári karát is nagy hála kötelezte. A muzeum ilyen megtekintése valóban hathatós nevelési eszköz s tekintve, hogy a tanulók így csoportosan csekély 10 fillér belépő díjjal juthatnak nagyon tanulságos élvezethez: ivánatos volna, ha minden várad-i iskola tanulóit évről-évre elvezetnék ebbe a muzeumba. Nagyon hasznos volna ez közművelődés szempontjából; de azért is, hogy ilyen formán a gyermekek utján talán jobban elterjedne közönségünk körében a műérzés és műpártolás.

* **Számadások közszemlén.** Nagyvárad város házi pénztára s ezzel kapcsolatosan tárgyalandó Törzsvagyon-alap, a nagypiaci telkek árából alakult alap, a vízvezeték-alap, a kövezetvám-alap, a nyugdíj-alap, a szépitési-alap és Nagyvárad város történelmének megírására szolgáló alap, valamint a házi pénztárban kezelt egyéb alapok és alapítványok 1899 évi zárszámadása a tanács és pénzügyi szakkbizottság által megállapítottván, azok 1900 évi május hó 24-től 1900 évi június hó 7-ik napjáig bezárólag terjedő 15 napra a városi számvevői hivatal helyiségében közszemlére kitétetni rendeltettek. Miről a város közönségét azon felhívás mellett van szerencsém értesíteni, hogy ezen zárszámadást, valamint azokra vonatkozó okmányokat bármely adózó polgár megtekinteni jogosult s azok ellen észrevételeiket a f. évi június hó 15-ik napján tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés határidejét megelőző 5 nappal — a tanács mint állandó választmányhoz írásban benyújthatják. Kelt Nagyváradon a tanács és pénzügyi szakkbizottság 1900 évi május hó 23-án tartott üléséből, polgármester helyett: *Komlóssy* József, tb. főjegyző.

* **Keresztjáró napok.** A keresztjáró napi ájtatosságok és körmeneteknek pompás, verőfényes idő kedvezett. A három napon *Széchenyi* Jenő, *Radnay* Farkas és *Palotay* László mondtak ünnepélyes szent miséket. A körmeneteken, igen sokan voltak jelen.

* **A tanítók díszgyűlése.** Nagyvárad-i Tanítók Köre f. hó 24-én d. u. 1/2 órákor a kör helyiségében *Sipos* Orbán min. oszt. tanácsos, kir. tanfelügyelő nénapja alkalmából díszközgyűlést tart, melyre a kör tagjait ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség.

* **Lemondás.** *Masztics* Vladimir állatorvost ezeltől egy hónappal nevezték ki vágóhídi felügyelőnek s már megvált állásától. Lemondását a főispán tudomásul vette.

* **Magyar művész sikere külföldön.** *Somogyi* Dezső fiatal zongora művész, Velenczében a napokban igen nagy sikert aratott. Az olasz lapok igen elismerőleg irtak róla. Részt vett egy zenés-misén a *Szent Márk* templomban *Heléna* trónörökösne és az udvar jelenlétében. Több értékes ajándékon kívül kapott egy óriási babékoszorút is. *Mascagni* Péter szerződéssel kínálta meg *Somogyi* Dezsőt, de a fiatal művész még Magyarországon óhajt maradni.

* **A külügyminiszter budapesti kalandja.** A lóversenyterem érdekes kis epizód játszódott le tegnap *Goluchovszki* gróf külügyminiszter és egy — budapesti fiakkeros között. A külügyminiszter ugyanis fiakkereken jött ki a lóversenyteremre, még pedig tökéletes inkognitóban: a vörösnyakkendő legénynek, aki a csinos kocsi bakján ült, sejtelve sem volt arról, hogy a monarchia esztét viszi. Mikor a gróf a főbejárat előtt kiugrott a fiakkerből s a zsebébe nyult, hogy a kocsist kifizesse, ijedten vette észre, hogy a tárczája otthon maradt. Egy pillanatig tanácstalanul nézett szét, aztán mosolyogva, de kissé zavartan szölt a kocsishoz:

— Nincs nálam a tárczám, de várjon egy perczig, rögtön kölcsönkérek valakitől.

A kocsis kissé gyanakodva nézett az előkelő vendégre s ez a gyanakodás oly szembe-tűnő volt, hogy *Goluchovszki* gróf megnyugtató hangon folytatta:

— Ne féljen, azonnal visszajövök!

Ezzel fölsietett a lépcsőn s habozva állt meg a *Jockey-Club* páholya előtt, ahol az arisztokrácia szép hölgyei és fiatal urai csevegtek. A külügyminiszter tűnődve nézett szét s hirtelen megpillantotta *Szécheny* gróft a saját minisztériuma osztályfőnökét. Látható örömmel sietett feléje s már meszsziről rákiáltott:

— Kedves barátom, adjon csak gyorsan tiz forintot.

Szécheny gróf bámulva teljesítette a miniszter kérését, aki gyorsan visszament a bejárat elé. A fiakkeros már türelmetlenül várakozott rá s mikor a tizest megkapta, elégtlen arccal szólott a kapuban álló jegyzető emberhez:

— Ugy látszik, mégis csak finom ur!

* **Vérezgő tolonczok.** Az elővigyázat szabályok be nem tartásának esett áldozatul egy szegény községi szolga *Ötödön*, a ki ellen néhány kiséretére bizott toloncz gyilkos merényletet követett el. E hó 20-án egy toloncz szállítmány érkezett *Ötödre*. A vasárnapra való tekintettel a tolonczokat aznap betették a községi börtönbe, s csak másnap, vagyis hétfőn reggel indították utnak *Varnyik* Ádám községi szolga kíséretével a további állomásra. Négy csavargó férfiből állott a toloncz szállítmány, kiket kézen meg bilincselve s a tolonczkisérenek fölfegyverkezve kellett volna kísérni. *Varnyik* Ádám ezt az elővigyázati szabályt el mulasztotta betartani és hogy a magán dolgainak teljesíthetése végett minél előbb visszatérjen, még kora hajnalban elindult a tolonczokkal. Utjuk egy erdőben vitt keresztül, hol a négy toloncz egyszerre megrohanta kíséretét, leteperték a földre és egy kitört fiatal faderékkel mindaddig verték, míg eszméletét nem vesztette. Azután elszedték tőle irományaikat és egyéb tárgyaikat és elmenekültek. A levert községi szolgát csak dél felé találták meg az arra járó emberek, kit azon véresen beszállítottak a községbe, hol az orvosi kezelés után

magához tért és elmondta a merénylet történetét. Kihallgatása után ismét eszméletét veszítve pár órai kómában meghalt. A csendőrséget azonnal értesítették az esetről, mely a legkiterjedtebb nyomozást indította meg a gyilkosok kézrekerítésére.

* **Dankó Pista bucsuja.** Több napi diadaltejes szereplése után ma vesz bucsut Dankó Pista a nagyváradi közönségtől. Nálunk valóságos missziót teljesített Dankó Pista, a magyar nótának csinált propagandát és megmutatta, hogy képes a versenyt kiállani az orfeum féle mulatókkal, bárhol el özőnk is a várost. A mai bucsuestélynek bizonyára nagy közönsége lesz.

* **Életmentő rendőrkapitány.** Kőpeczi Bócz József kézdívásárhelyi rendőrkapitány ismét két emberéletet mentett meg. A napokban történt, hogy Kézdi-Vásárhely főterén két ló fékevesztetten száguldott a piacra egybegyűlt embertömeg felé. A lovak Szócs Károly sörgyáros vetőgépjét vonszolták maguk után. A kocsis Albert József a vetőgép között lógott, egy rendőr pedig, a ki a gyeplő után kapott, hogy a megvadult lovakat megfékezze, szintén csupán egyik kezével tartotta magát a gép egyik kampóján. Így vonszolta a két ló végig a két embert a piacra. A legválságosabb pillanatban érkezett a helyszínre Kőpeczi Bócz József rendőrkapitány, a ki kivont karddal ugrott a lovak elé s egyik kezével megragadta a gyeplőt, a másik kezében levő karddal pedig fejbe vágta az egyik lovat, úgy, hogy a megvadult állatok rögtön megállottak s a két ember megmenekült a biztos haláltól. A derék rendőrkapitány rövid idő óta már egy sereg emberéletet mentett meg. Megmentett egy anyát és két kis gyermeket is, a kiket szintén a lovak ragadtak el s csupán egy pillanat hiányzott még, hogy a Torja vize mellett elterülő mélységbe nem zuhantak s ott nem lelték halálukat. A rendőrkapitány volt az, a ki a télen az Eresztővény és Bia közt történt vonat elhavarás alkalmával, bátorságával nagyobb szerencsétlenséget háritott el. Kíváncsiak vagyunk, hogy illetékes helyen érdeklődtek-e már a derék rendőrkapitány érdemei iránt.

* **Ribillió a főkapitányságon** Nagy csetepaté volt ma délelőtt Budapesten a főkapitányság Zrínyi-utcai épületében. A galibát egy megrögzött gonosztevő okozta, a ki fellármázta az egész épületet s harcra szállt mindenkivel, a ki közelébe került. Az eset részletei a következők: Weisberger Ignác 22 esztendőssuhancz, a kinek évek óta semmi foglalkozása nincs, ma szabadult ki a gyűjtő-fogházból, a hol öt hónapi börtönbüntetést ült, a melyet a bíróság telefon és távirtda-sodronyok lopása miatt mért rá. A kiszabadult ember a fogházból egyenesen a főkapitánysághoz ment, a hol utasításhoz képest a nyilvántartó osztályban kellett jelentkeznie. A rendőrtisztviselő itt tudtára adta, hogy mivel a fővárosból ki van tiltva, illetőségi helyére fogják tolonczolni, egyben pedig intézkedett, hogy a veszedelmes, többször büntetett gonosztevőt a tolonczházba szállítsák. Weisberger csinikusan s röviden kijelentette, hogy bármit csinálnak vele, ő ezután is fog lógni. Mikor aztán az 1344-es számú rendőr le akarta kísélni, daczosan védekezett. Majd neki esett a rendőrnek s hatalmas pofont mért a rendőr arcára. A nagy lármára a tisztviselők kisiettek szobáikból s néhány dektív igyekezett a rendőr segítségére. A csatvargó ezekkel is szembeszállt s erősen védekezett. Végre nagy ügyvel-bajjal sikerült a dühöngő embert megfékezni. A mikor a folyosóról levezették, újra ellenszegült, ütött, vert mindenkit, aki közelébe került s a mellette haladókat rugdalta. Most már aztán lefogták s bevitték egy zárkába, hol erős zár alá helyezték. A tolonczház helyett azonban most már a királyi törvényszék börtönébe fog kerülni, mert a rendőrség nyomban megindította ellene hatóság elleni erőszak miatt az eljárását.

Kondoros község 25 éves jubileuma.

Kondoros, május 28.

Békésvármegye javarészeiben, ott az Isten-áldotta kenyeret adó fekete homok földön, hol még harmincz év előtt a végtelen pusztaságban csak vad gulyák tanyáztak s a mezőgazdaság gyermekkorát élte, — ott távol minden érintkezéstől, hol csak a futó betyár talált buvó menhelyre s az elnyomatás szomorú korszakában a zsandár, vagy a megyei pandur képviselte a büntető igazságszolgáltatást — ma egy viruló, habár zsenge korát élő, de már is mintegy 3000 lelket számláló község áll, egymást szabályosan keresztező befásított utcákkal, koczakakóval kirakott kitérő utakkal. Van kath. és evang. temploma, népiskolája, jegyzője, saját orvosa, gyógyszerháza, kaszinója, egészséges ivóvizet szolgáltató ártézi kutja — de még vasutja is; szóval a kulturális előhaladás minden feltételeivel bőven ellátva.

De hát honnan került mindez? Másutt pusztulást, itt pedig gyarapodást látunk. Kinek érdeme tehát e mintaszerű község keletkezése?

E kérdésre csak egy választ kapunk: Feri bácsié! Ki az a Feri bácsi? kit a község apraja s nagyja e bizalmas nevével szólít?

Dérczy Ferencz földbirtokos s a község ősz főbírája, ki 25 év óta bölcs tapintattal és szeretettel vezeti a község ügyeit. Neki és áldott lelkű nejének, Paul Paulina buzgalmanak köszönhető első sorban s még telepedésben levő községben az 1884. évben épült csinos kath. templom, mely első sorban hivatva volt a települők szellemi s anyagi boldogulását biztosítani.

Helyesen jegyzi meg nagynevű egyházi krónikáirónk, hogy a mit egykoron a bösz idők vadása itt elhamvasztott (a 16. században) azt most a keresztény nemes szívek áldozatkészsége s szeretete még dicsőbbé tette. Küldött az isteni goudviselés páratlan nemes keblű jótévedőket, kik nagy adományozásokkal, beruházásokkal és telepítésekkel egyre gyarapították a község jólétét.

Az egyháziak közül kimagaslik egyházmegyénk bíbornok-püspöke, ki a lelkesi lakot felépítette s a megfelelő telket megszerezte, hozzá sorakozik az egyházmegye egyik kiváló jótévedője, Schiefner Ede prelat és kanonok, ki mind a templomot átépítette, mind pedig a plebániái javadalmat gyarapította.

Elvülhetetlen érdemeket és halhatlan nevet szereztek maguknak Kondoros felvirágoztatása körült a gróf Bolza és Lambert családok, Geist Gáspár és Gyula, Jállich Kálmán stb. kiknek emléke örökké áldott lesz ezen alföldi új községben.

Ezen előzmények után térjünk át Kondorosnak május 20-án tartott és fényesen sikerült jubileumára. — Nincs a szép és áldott Békésmegye mindössze 26, de felette népes községeiben egy-egy számot tevő ünnepély, melyben részt nem venne a vármegye közigazgatása s jelesen a vármegye szeretve tisztelt főispánja Lukács György s meggyerő modoráról általában ismert, népszerű alispánja, dr. Fábri Sándor. S azért szívélyes volt a fogadtatás, midőn a főispán, lobogós inges nyalka bandarium előlovaslása mellett d. e. 9 órakor zászló diszt öltött Kondoros községbe a lakosság lelkes éljenzés között megérkezett. A községi jegyző rövid üdvözlő beszédje s a főispán viszonzválasza után csakhamar Isten házába vonult az ünneplő község hálaadó istenisztelre; mind a két templom, a kath. épp úgy, mint az ágostai, zsufolásig megtelt az ájtatoskodókkal, kik a hűvös idő dacára a környékről nagy számban sereglettek össze. — Az isteni szolgálat után kezdetét vette a diszgyűlés, a melyen a főispán fejtegetvén a nap ünnepi jelentőségét, általános örömrivalgás közt tudtára adta az egybegyűltnek, hogy a királyi kegy Kondoros község első satorát, annak ügybuzgó főbíráját Dérczy Ferenczet a koronás arany érdem kereszttel kitüntette. — De a község is leróta a kötelező hála adóját, midőn szeretve tisztelt főbírájának arczképét lefestette, ezen ünnepség alkalmával lepleztette s a tanácsterembe való kifüggesztését elhatározta. A diszgyűlés a király éltetésével eloszlott.

Azonban nem maradhatott el az ünnepléstől az őseinkről öröklött, »magnum áldomás« megtartása sem. — Összegyűlt tehát a déli harangszó után a kondorosi s vidéki birtokosok, tisztviselők, lelkészek, földművelők színe-java mintegy 300, kik a hirneves »Kondorosi csárda« tőzomszédságában felállított hatalmas sátor alatt, szívélyes társalgás közt jóízűen fogyasztották a kitérő magyar konyha áldásait. Csakhamar megeredtek a szokásos pohárköszöntők is. Elsőnek emelkedett fel a főispán, ki lendületes szép szavakkal éltette a legelső magyar embert — a királyt; — éltette Kondoros községet és annak buzgó s királyi kegyvel kitüntetett főbíráját. Az alispán magvas és gyönyörű beszédjében megemlékezik a gyászos multról, rámutat a viruló községre, hogy mit tehet a polgárok egyetértő akarata s poharát emeli a község reményteljes jövőjére. — Kezdetben ágostai lelkész kiemeli a község alapítására körül a főispán érdemeit, Bedák Mátyás kath. lelkész pedig a vármegye bizalmi férfira, az általános tiszteletben és szeretetben álló alispánra ürti poharát. Szép felköszöntőt mondott Spelt Gyula a kerület alesperese, a vallásérköcsi érület ápolását, mint a szellemi s anyagi jólét alapfeltételét ajánlja a községi előjáróknak. Nem csekély meglepetést okozott gróf Bolza Géza szellemes és egészséges humortól átlengett igen kerekded beszéde, a melyben egykori bérlőjét, a fáradhatlan gazdát a község jelenlegi ősz főbíráját és fiát Dérczy Pétert éltette. Következett azután még a kevésbé hivatalos tőzstok egész serege, úgy mint Suhajda jegyző a vendégeket üdvözli, Torkos szénási jegyző a jelenlevő hölgyeket, Szirmay szarvasi plebános pedig igen szép s magas szárnyalatu beszédében a nagybirtokosokra, mint minden szépnek és nemesnek előmozdítóira, nevezetesen Geist Gyulára emeli poharát, stb.

Asztalbontás után a főispán kíséretével együtt zajos óvációk között székhelyére távozott.

Ami azután következett, az már egészen a népé volt. Óriási néptömeg hullámozott a község nagy piacán; több cigánybanda harsogó zenéje mellett vigan ropta a fiatalja, de még nem egy öregje is szép nemzeti táncukat a csárdást; de kijutott a mulatságból az apróknak is bőven; a mézeskalácsosok, cukrászok, a csepürágók és fonografok bódéiban. Érdekes látványosságot nyújtott a hagyományos ökörsütés, a finom illatu paprikás-főzés hatalmas bográcsokban, műértő paraszt szakácsok ügyelete mellett; szóval duhaj jókedv mindenütt, mely szakadatlanul a késő éjjeli órákig elartott s mindenki egy nevezetes nap szép ünnepségének emlékével távozhatott.

Ime mire képes a nép hitbuzgalma, szívós kitartása s szorgalma. Mily áldásos egy-egy községre az egyházi világi előjárók közhasznú s együttes közreműködése, mely egyedüli czélul a nép boldogulását tűzi ki magának. A civilizáció jótékony szele elseperte a rablók és utonállók büntényeit; teljesen személy és vagyonbiztonság van ott, a hol a 60-as években egy-egy Rózsa Sándor, Angyal Bandi neve a rettegés tárgya volt; a kietlen pusztaságban aranykalásos mezők hullámanak, barátságos, cserépfedeltű tanyák messziről integetnek és egy régen elmúlt duhaj világról mesélnek, a marokszedő leányok ajkairól ma is hangzik oly hűvös-bájosan:

Kondorosi csárda mellett
Gulya ménes ott deleget. . .

Z. I.

EGYESÜLETEK.

A Legényegylet ünnepélye.

A helybeli Kath. Legényegyletben szorgalmasan készülnek a küszöbön álló nagy ünnepélyekre. A zászlószegek javarészt már szétküldték, de az expedálás még folyton tart. Aki igényt tart meghívóra vagy zászlószege, csak jelentkezék az egyletben. A diszes, — magyar koronával diszített, — ezüstből készült s

dusan aranyozott szegekkel a következő meglívtót küldte szét a bizottság:

Isten áldja a tisztás ipart! A főmagassága és főtisztelendő dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök védnöksége alatt álló Nagyváradi Katolikus Legényegylet 1900. évi június hó 3-án, Pünkösd vasárnapján reggel 9 órakor a nagyváradi püspöki székesegyházban báró Gerliczy Ferenczné szül. báró Fejérváry Gizella zászlóanyasága mellett zászlószentelési ünnepét tartja.

Midőn czimednek, kit egy ismerünk, mint a magyar ipar lelkes barátját s a jó és nemes czél pártfogóját, disz-zászlónk egyik szegét mély tisztelettel felajánljuk, kérjük figyelembe venni egyeletünk czélját.

A Legényegyleteknek feladata megerősíteni az iparos ifjak hitét, vallásosságát, a szülei ház helyett tisztességes otthont nyújtani és elősegíteni a szakszerű kiképzést.

E czélnak megfelelőleg az egyletekben minden tisztességes szórakozás: billiárd, kugli, lapok, könyvtár stb. állnak a tagok rendelkezésére, vallásoktatás, ének és zenei kiképzés, valamint szakemberek által től folyamán hetenkint tartott felolvasások által a szellemi vezetés mindenütt be van hozva s az egyesület lényegéhez tartozik. Pénzre játszás elő nem fordulhat.

Az egylet azonkívül a tapasztalatokat értékesítve, minél több nyilvános fellépésre ad módot a tagoknak.

Ez idő szerint 1000-nél több kath. legényegylet áll fenn, 200 saját házzal, több mint 150,000 rendes taggal.

A tagok felekezeti különbség nélkül élvezhetik az egylet otthonát és támogatását. Politikai és felekezeti vitatkozások ki vannak zárva az egyletből.

A családi tüzhelyet pótolja az iparos-ifjúságnak a kath. Legényegylet.

Ily tiszta czélért fog lobogni zászlónk. Szeretettel tartjuk, szorgalommal igyekszünk előre vinni s becsületos törekvéssel tartjuk meg tisztaságát.

Szabadjon kérnünk ezek után, hogy nagyrabecstől czimed e zászlószegét elfogadja s azt személyesen, vagy helyettese által zászlónkba illeszteni fogja s egyeletünket erkölcsi s anyagi támogatásban részesíteni kegyeskedik.

Mindennemű megkeresések a »Kath. Legényegylet Nagyváradi, Nagy-Telek-u., Jankyház« czimzendenők.

Dr. Vucskics Gyula, sz.-széki ülnök, plebános, elnök. Kugler Albert, kereskedő, vil. elnök. Pálffy Béla, főreál isk. hittanár, igazgató, Szolnok Jenő, titkár. Széles Lajos, pénztárnok. Óváry Lajos, ellenőr. Tóth István, főkönyvtárnok. Rottensteiner József, I. dékán. Faragó János, főrendező. Sikli József, II. dékán.

A NAGYVÁRADI KATH. LEGÉNY-EGYLET 1900. évi június hó 3-án tartandó

ZÁSZLÓSZENTELÉSI ÜNNEPÉLYÉNEK

PROGRAMMJA.

Június 2-án. Az érkező vendégek ünnepélyes fogadtatása a vasutnál. Bevonulás az egyletbe, hol a jegyek szétosztatnak.

Este 9 órakor. Szerenád a zászlóanyának.

Június 3-án. a) Reggel 8 órakor indulás az egylet helyiségéből, Nagy-Telek-u., Jankyház. Sorakozás a Szt. László-téren.

b) Vonulás a püspöki székesegyházhoz bevont zászlókkal.

c) Ünnepélyes sz. mise.

d) A zászló ünnepélyes felszentelése és sz. beszéd, melyet ő Eminentiaja dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök tart; utána a szegek beverése.

e) Diszvonulás az egylet helyiségébe, diszkocsival és kibontott zászlókkal.

1 órakor. Bankett a »Zöldfa« vendéglőben.

D. u. 4 órakor. Diszgyűlés a prem. rendi főgymnasium disztermében. (Elnöki megnyitó. Felolvasás, tartja: *Novotny Alphonz* prem. rendi kanonok. Ének és szavalati számok. Testvéregyletek elnökeinek beszéde.)

7 órakor. »A MUNKA.« Alkalmi előadás a főreáliskola tornatermében.

Június 4-én. Istentisztelet. Utána a város nevezetességeinek megtekintése.

1/2 órákor. Az előadás megismétlése.

5 órakor. Indulás a fürdőbe — este fél 8 órakor majális a Szt. László-fürdőben.

Jegyek az egylet irodájában (Nagy-Telek-utca, Jankyház) kaphatók, hol minden utbagazítással szívesen szolgál a rendezőség.

Igazságszolgáltatás.

Izgatás egy banketten. Természetes, hogy szoczialistákról van szó. Tösztokat mondó szoczialistákról, a kiket az elhangzott dikciók után a kir. ügyészség izgatás vétségé miatt fogott pörbe. A nevezetes bankett tavaly esett meg. A fővárosi szoczialdemokraták ismert vezetőjét, Bokányi Dezsőt félévi államfogházra ítélték s a mikor be kellett vonulnia a büntetését megkezdeni, az elvtársai bucsubankettet rendeztek a tiszteletére. A lakomán többen tösztoztak s a rendőrség jelenlevő képviselője, lestenografálván a beszédeket, a szónokot izgatás czimén feljelentette. Így aztán vagy tizen, köztük dr. Goldner Adolf, Nagy Rezső, Weltner Jakab, Baron Illés s más ismert szoczialista vezérek is vád alá kerültek. Az érdekes ügy tárgyalását a bíróság július hó 3-ára tűzte ki.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

825 Aszael Jakab — Fischer Sámuel.
837 Varga Mihály — Pongrácz István és társa.

896 Rob Tógyer és társa — Argyelán Tógyer és társa.

805 Harsányi Eszter — Varga Márton.
1354 Muntján György — Parabontia Zsófia és társa.

1444 Komlós Ármán — gr. Zselinszky Róbert.
1482 Koneczky Jánosné — Stark Farkas és társa.

1489 Diamand Jakab és társa — Rothmann Jakab.

Előadó: *Bócz Géza.*

607 Hunya Erzsébet — Kalmár Eszter és társa.

685 Deferffy Antal — Karácsonvi Dávid.
1495 Erdei Virág és társa — Árva János és társa.

918 Nagy János hagyatéki ügye.
921 Hegyes Mária hagyatéki ügye.
990 Komáromi Mihály és társa hagyatéki ügye.

1008 Groza Ille és Péter hagyatéki ügye.
1014 Rusz Trailla hagyatéki ügye.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

134 Tóth Lajos — Nagy Károly.
955 Verbes Ádám — Nyilas József Béla.
1069 Fehérvári Dezső — Janicsek József.
1272 Fehérvári Dezső — Janicsek József.
1077 Grünvald Ferencz csőd ügye.
1079 Goldschmidt Mihály — Deutsch Sámuel és társa.

1123 Kaczer Samu — Leopold Henrik.
1125 Messer Lajos csőd ügye.
1142 Szelle József — Ofner Czeczilia.
1210 Hoffmann Kálmán — Veisz Félix.
1430 Molnár Sándor — Nezi Félix és társa.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy festő karrierje.

Irtá: Dr. Vucskics Györgyné Szilárdy Elvira.

4.

— Bécsben, N. festőművész műtermében tanultam.

— Az is jól Majd meglátjuk! Ilyésházy ügyvédnél láttam egy pár festményét! Igen sikerültek! Különösen az a Hiuz fej.

— Hiuz? . . . Nem emlékszem olyan féle festményemre.

— Dehogyan nem! Az ügyvéd ur dolgozó szobájában az íróasztal fölött van.

Victor kis hijja, hogy el nem nevette magát.

— Niobe az kérem . . . nem Hiuz!

— Az ám! Ejnye na lássa . . . A sok gondban el is felejté az ember annak az asszonyoknak a nevét. Igen, igen, Niobe, ez volt a Corjolán mamája.

Victor össze szoritotta a fogát, nehogy nevesen.

— Hm, hm . . . lássa . . . no jöjjön Kenéz ur bemutatnom önt a nőmnek — ki kétségtelenül örülni fog, meg a gyermekeimnek. Puikelreich Árpád felemelkedett a süppedős karcsékból. De ebben a pillanatban, nagy robajjal, mint valami bomba, b ront egy 8—10 éves gyerek, kezében palette, ecset . . .

— Nézd tata, mit találtam a folyósón egy izébe volt! Ugye az enyém!

Victor odanézett s hűledezve nézte a csemete kezében az 5 kincseit.

Puikelreich papa elmosolyodott, megsimogatta a gyerek szeplős arcját.

— Zoltánka add ide azokat! Ez az uré!

— Nem adom!

— No lássa Kenéz ur ilyenek a gyerekek!

Ön is csak ilyen volt! Remélem nem nehezelt érte. No adi fiacskám!

— Nem adom, azért se adom, visitott éke- lenül a gyerek s toborzékolt lábával.

— Jól van na! Te kis leendő festőművész te. Meglássa Kenéz ur az lesz, nagy hajlama van rá! Igaz arra sem lehet adni. Lássa én gyerek koromban, szerettem a puskát kardot, meg mindég katonásdit játszottam. Az mordták generális leszek! Hm . . . hm. Hagyja nála had játszik vele egy kicsit.

Zoltánka neki esett a festőknek, csürte, csavarta az ecseteket, hol jobbra, hol balra. Victor nem állhatta meg szó nélkül,

— Zoltánka, adja ide azokat, akkor festek magának egy kis kutyát.

— Kis kutyát? Az nem kell!

— Nohát egy cziczát.

— Az se kell!

— Hát egy szép lovacskát?

— Lovat? — A gyerek közelebb jött — de én üljek ám a hátán,

— Jól! Na adja ide.

— De a ló fekete legyen ám!

Zoltánka végre lerakta a festő szerszemet.

— De mindjárt ám!

— Előbb elmegyünk a mamához!

— Hadd üljek a hátára!

(Folyt. köv.)

Legujabb!

— Saját tud. távirata. —

Szatmár, május 23.

A vád- és védbeszéd.

A kérdések megállapításai annyira igénybe vették a bíróságot, hogy csak hatodfél órakor hirdette ki az elnök a törvényszék erre vonatkozó határozatát, elfogadván az ügyész indítványát.

Szünet alatt Papp Bélát fölkereste ügyvédje Kelemen Samu dr. és előkészítette arra, hogy az ügyész halált fog kérni fejére. Papp Béla elsápadt erre s akadozva szólt:

— Azt hittem, hogy csak öt vagy hat évet kapok.

A védőügyvéd: Legjobb esetben életfogytig tartó fegyház.

Dr. Németh József kir. ügyész az őszi hervadás poetikus lefestésével kezdte és a hervadás közepette a gyermek hullája. Káin minden büne benne van a gyilkosokban. Papp Bélát mint felbujtót, Zsoldicsot mint tettest, Papp Zoltánt pedig mint bűnsegédet kéri elítélni a gyilkosság büntetésében.

A vádbeszéd elhangzása után tetszészaj tört ki, mire az elnök rendre utasítja a közönséget.

Fejes István dr. Papp Zoltán védője elmondja, hogy védecze bujkált a szakaszok között, de nem ütközött bele. Anyja, felesége és gyermekei nevében kér ítéletet felette.

Hermann Lipót dr. Zsoldics védője érzi, hogy bünnel áll szemben, de Zsoldics Papp Béla sátáni hatalma alatt állott.

Papp Béla védelme.

Kelemen Samu dr., Papp Béla védője egy gyönyörű beszédben fejtette ki a védelmet, melynek bevezetése után így szól:

A halottról, a ki kiszenvedett, fordítsuk tekintetünket az élő felé, ki küzd, szenved, vonaglik és vezékel. — Vajjon nem egy nálánál erősebb hatalom üzi-e, hajszolja, karmai közé ragadja s kiszívja akaratának szabadságát? Szól a házasságukról. A férfi nyers, erőszakos, benne oláh vér van, lobogó indulattal. — Egyik bátyja deliriumban meghalt, a másik is ennek az áldozata.

A nő anyja megőrült, annak bátyja szintén, maga hiszterikus. Szülei nagypapjának életjáradékot adtak, melyet mindig átokkal adtak ki. Lear király jelenetei játszódtak le. A fiu kikergette apját abból a házból, melyet tőle kapott. Béla mint gyermek látta ezt, látta mikor anyja elmenekül a házból, a cseléd-szobába menekült, hol mint varjak a gazdag lakomán, lakmározta a családi tragédián.

Ezután a vádlott anyagi zavarát festette. Szivrehatóan kérte az esküdteket, hogy mentse meg ártatlan gyermekét attól, hogy szemébe vágják pajtásai, hogy milyen halállal halt meg az apja.

TAVIRATOK.

Kibékülés.

Róma, május 23. A Correspondenza Politika szerint a pápa Ó Szentsége kiszolgáltatta Lipót királynál, hogy kibéküljön Stefániával. A kibékülés esetében Stefánia visszanyeri Fenség címét is.

A német császár Bécsben.

Bécs, május 23. (Saját tud. távirata.) Vilmos német császár trónörökös fiával együtt szeptember havában Bécsbe jön.

Eltűnt orvos.

Budapest, május 23. (Saj. tud. táv.) Dr. Julassy József fiatal fővárosi orvos, ki nemrég előkelően nősült és egy orvosi helilap szerkesztője, — levelet hagyott hátra, melyben kijelenti, hogy sohasem tér többé vissza.

A háború.

London, május 23. A Daily Mail egyik tudósítója jelenti Pretóriából 19-iki kelettel, hogy kijelentették előtte, hogy a transzváli kormány nem szándékozik fontolóra venni a föltétlen megadást, hanem végig küzdi a háborút.

A Daily Telegraph jelenti Kroonstadtból 21-iki kelettel: Az angol gyalogság előnyomul. A főtábort holnap előre nyomják. A csapatok igen jó karban vannak és a betegek száma csökkent. A vasutat ismét helyreállították. Az első vonat szerdán érkezik ide. A legújabb jelentés azt mondja, hogy az ellenség elhatározta, hogy a harcot kihuzza. A hadsereg a Rhenoster folyónál ágyuk elsáncolásával van elfoglalva. Az ágyuk között van néhány százfontos és néhány Creusot-ágyu. A transzváli bűrok azzal dicsekedtek, hogy hadaik kétségbeesett ellenállást fognak tanusítani és megverik az angolokat.

A Times jelenti Lourenco-Marquezból 22-iki kelettel, hogy tudósítója teljesen megbízható forrásból arról értesült, hogy Krüger elnök az utóbbi hat hét alatt transzváli vagyónának javarészt vagy talán az egészet is több barátjának a nevére iratta. Ezt az óvó intézkedéseket azért tette, hogy az angolok ne kobozzák el vagyonát.

London, május 23. (Reuter) Buller tábornok hadi parancsot adott ki, a melyben tudtára adja a csapatnak, hogy Transzválból egy új búr kommandó nyomult be Oranje szabadállamba és megszállta Maingsneket.

London, május 23. Krüger elnök békeajánlatára Salisbury lord az felelte, hogy csak föltétlen meghódolást akceptálhat. A bűrok az angol válasz vétele után kimondták a végsőig való harcot.

Az örmények.

Konstantinápoly, május 23. Az orosz nagykövetség tegnap erélyes hangú jegyzéket adott át a portának az orosz-török határon lakó örmények szabad közlekedésének folytonos akadályozása dolgában. A jegyzék utal a határszéli kerületekben lakó örmények szomorú helyzetére, a kik a kurdok üldözése, az adószedők zaklatásai és az erőszakos térítések miatt állandóan kivándorolnak Oroszországba, a minek következtében a Kaukázusban letelepedett örmények száma nőttön nő. A jegyzék panaszkodik azután a török hatóságok ellen, a melyek még olyan örmény kereskedőknek és iparosoknak sem engedik meg a visszatérést, a kik szabályszerű török utlevéllel ellátva üzleti ügyekben mentek Oroszországba. A jegyzék végül felszólítja a portát, hogy ezeknek az állapotoknak vessen véget. Az a híresztelés, hogy ezzel a jegyzékkel kapcsolatban újra felvetődött az örmények visszatelepítésének kérdése, helytelen, mert a császár megengedte, hogy az annak idején a Kaukázusba menekült örmé-

nyek, körülbelül 40.000-en Oroszországban maradjanak. Ellenben hangsúlyozzák orosz részről, hogy a tegnap átnyújtott jegyzékben érintett ügy nagyon komolylyá válhatik, ha a porta nem orvosolja a bajokat.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, május 23.
Oszták hitel	721.20
Magyar hitel	724.—
Allamvasut	652.—
Rimamurányi	581.—
Magyar jelzálog	456.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, május 23.
Buza októberre	8.06
Buza áprilisra	7.96
Uj tengeri	5.55
Rozs okt.	7.28
Zab okt.	5.28
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. május 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	97.25
Magyar koronajárdék	91.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/8%	101.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2/8%	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentési kötvény 4%	91.25
Italméresi jog megváltási kötvény	98.25
Horváth-szlávon földterhermentési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	187.75
Oszták járdék papírban	97.20
Oszták járdék ezüstben	97.—
Oszták járdék aranyban	96.75
Oszták korona járdék	97.—
Oszták államsorsjegyek	135.—
Oszták magyar bankrészevény	17.75
Magyar hitelbankrészevény	723.—
Oszták hitelintézet részevény	719.50
Párisi vista	96.80
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.26
Németbirodalmi márka	118.25
London vista	242.40
20 márkás arany	28.66

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICSGYULA.

Legjobb üditő és gyógyhatásu
a vegytiszta anyagokból előállított

OXIGENVIZ.

Kapható:

STERNTAL SÁNDOR gyógyszerész,
Nagyvárad, Nagy-Piacz-tér.

Telefon 335.

Ő csász. és apost. kir. Fölségének legfelsőbb rendeletére.

XXXIII. csász. királyi államsorsjáték

a birodalom inneni részének jótékony céljaira.

Ezen Ausztriában egyedüli törvényesen engedélyezett **pénzsorsjáték** 16.514 készpénzbeli nyereményeket tartalmaz, 410.200 korona összértékben.

A főnyeremény 200.000 koronát tesz.

A húzás visszavonhatlanul 1900. évi június hó 7-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók: Az államsorsjáték osztályánál Bécsben, I., Riemergasse 7., lottógyűjteményekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, táviráda- és vasuti-hivatalokban, váltóüzletekben, s. a. t. Játzótervek sorsjegyvétők számára ingyen.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóságtól. Államsorsjátékok osztálya.

